

پدیدارشناسی نگرش مثبت به ازدواج در دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۱/۱۸ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۶/۲۰

فریبا طبخی^۱، ماریه دهقان منشادی^{۲*}، یاسر رضاپور میر صالح^۳

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: در سال‌های اخیر، تغییرات فرهنگی و اجتماعی بر نگرش جوانان نسبت به ازدواج تأثیر گذاشته و گاه موجب کاهش تمایل به ازدواج شده است. پژوهش حاضر با هدف بررسی پدیدارشناسی نگرش مثبت به ازدواج در دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد انجام شد.

روش: این مطالعه از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت، یک پژوهش کیفی از نوع پدیدارشناسی تفسیری بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان دختر مجرد دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد. مصاحبه‌ها به صورت نیمه‌ساختاریافته و عمیق انجام شد و گردآوری داده‌ها تا زمان اشباع نظری ادامه یافت؛ در مجموع، ۱۴ نفر مورد مصاحبه قرار گرفتند. برای تحلیل و تفسیر داده‌ها از شیوه تحلیل تفسیری کلازی و دیکلمن استفاده شد.

یافته‌ها: در مجموع از بررسی کدگذاری‌ها و استخراج مضامین ۵ مضمون اصلی، ۱۴ زیر مضامین و ۱۰۳ واحد معنایی حاصل شد. مضامین اصلی عبارت‌اند از: ۱. نیاز به ازدواج و تشکیل خانواده ۲. رشد فردی از طریق ازدواج ۳. پیشرفت اجتماعی و مالی از طریق ازدواج ۴. تأثیر خانواده و جامعه و ۵. مسائل مذهبی.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که این عوامل در شکل‌گیری دیدگاه‌های مثبت نسبت به زندگی مشترک نقش دارند. بر این اساس، برنامه‌های آموزشی و فرهنگی می‌توانند در تقویت این نگرش‌ها مؤثر باشند.

کلمات کلیدی: پدیدارشناسی، دختران، مجرد، نگرش مثبت به ازدواج.

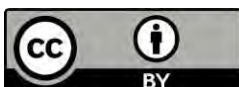
۱. دکتری مشاوره، گروه مشاوره، دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران

۲. دانشیار، گروه مشاوره، دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران

*نویسنده مسئول: Marieh.Dehghanmanshadi@iau.ac.ir

۳. دانشیار، گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران

* این مقاله برگرفته از رساله دکتری فریبا طبخی است.



Phenomenology of Positive Attitudes Towards Marriage Among Female Students at Islamic Azad University, Yazd Branch

Received: 2025/4/7

Accepted: 2025/9/11

Fariba Tabkhi¹, Marieh Dehghan Manshadi^{2*}, Yasser Rezapour Mirsaleh³

Original Article

Abstract

Introduction: In recent years, cultural and social changes have affected the attitude of young people towards marriage and sometimes have reduced their desire to marry. The present study aimed to investigate the phenomenology of positive attitudes towards marriage among female students of Islamic Azad University, Yazd Branch.

Method: This study was applied in terms of purpose and a qualitative, interpretive phenomenological study in terms of nature. The statistical population of this study included all single female students of Islamic Azad University, Yazd Branch in the academic year 1402-1403. In this study, purposive sampling method was used. Interviews were conducted in a semi-structured and in-depth manner, and data collection continued until theoretical saturation; in total, 14 people were interviewed. Data analysis and interpretation were performed using the interpretative method proposed by Colaizzi and Diekelmann

Results: In total, 5 main themes, 14 sub-themes, and 103 semantic units were obtained from the examination of coding and extraction of themes. The main themes are: 1. The need for marriage and family formation 2. Individual growth through marriage 3. Social and financial advancement through marriage 4. The impact of family and society and 5. Religious issues.

Conclusion: The results showed that these factors play a role in the formation of positive views towards cohabitation. Accordingly, educational and cultural programs can be effective in strengthening these attitudes.

Keywords: Female Students, Phenomenology, Positive Attitude Toward Marriage, Single.

1. PhD in Counseling, Islamic Education and Training, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran

2. Associated Professor, Department of Counseling, Islamic Education and Training, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran.

* Corresponding author: Marieh.Dehghanmanshadi@iau.ac.ir

3. Associated Professor, Department of Counseling, Faculty of Humanities & Social Sciences, Ardakan University , Ardakan, Iran.

مقدمه

ازدواج به عنوان یکی از مهم‌ترین مراحل زندگی، همواره نقش بنیادینی در شکل‌گیری ساختار خانواده، تداوم نسل و سلامت روانی و اجتماعی ایفا کرده است (سولوگلو^۱، ۲۰۱۹؛ ال-شادادی^۲ و همکاران، ۲۰۲۳). ازدواج به عنوان نهاد بنیادی و مهم شناخته می‌شود و یک ازدواج موفق، خانواده‌ای شاد و پایدار را ایجاد می‌کند (گنجیان، مردانی و ذاکری، ۱۴۰۳). اگرچه حداقل سن جهانی برای ازدواج ۱۸ سال تعیین شده است (مارفیتیا^۳ و همکاران، ۲۰۲۰)، اما تحولات از اواسط قرن بیستم نشان می‌دهد که در بسیاری از کشورها، ازدواج کمتر رایج شده، سن ازدواج افزایش یافته و هم‌خانگی بدون ازدواج در میان زوج‌های مجرد روند رو به رشدی داشته است. علاوه بر این، در بسیاری از کشورها، تعداد افرادی که به صورت مجرد زندگی می‌کنند، افزایش یافته است (ارتیز-اسپینا و روزر^۴، ۲۰۲۰). کشور ایران نیز از این موضوع مستثنی نیست. آخرین آمارها در سال ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که بیش از ۵ میلیون و ۴۳۱ هزار دختر در گروه سنی ۱۵ تا ۳۹ سال و همچنین حدود ۴۲۶ هزار نفر در سن ۴۰ سال و بالاتر هرگز ازدواج نکرده‌اند. علاوه بر این، تغییرات آماری نشان می‌دهد که میانگین سن ازدواج برای زنان در سال ۱۳۳۵ تقریباً ۱۹ سال بوده، در حالی که این میانگین در سال ۱۳۹۵ به حدود ۲۳ سال افزایش یافته است (مرکز آمار ایران، ۱۴۰۰). علاوه بر این، آمارهای سال ۱۳۹۹ نشان‌دهنده کاهش ازدواج و افزایش طلاق در میان خانواده‌های ایرانی است. به طوری که در این سال، ۵۵۶۷۳۱ ازدواج ثبت شده در مقابل ۱۸۳۱۹۳ مورد طلاق به ثبت رسیده است (مرکز آمار ایران، ۱۴۰۰). تأخیر در ازدواج با پیامدهایی چون نرخ پایین زاد و ولد (ان و همکاران، ۲۰۲۲)، ناباروری ناشی از تأخیر در فرزندآوری (به ویژه در بین زنان ۳۵ ساله و بالاتر) (حسینی و همکاران، ۲۰۲۱) و افزایش ناهنجاری در کودکان و بارداری‌های دشوار، افزایش ابتلا به بیماری‌های عفونی و مقاربتی (گاندوکدو و بولوت^۵، ۲۰۲۲)، افزایش اختلافات و کاهش سازگاری بین همسران (آختر و بهات^۶، ۲۰۱۹) و شکاف نسلی بین فرزندان و والدین (ادوکس^۷، ۲۰۲۱) همراه است. در عین حال، کاهش انگیزه جوانان برای ازدواج ممکن است ناشی از تحولات فرهنگی، اقتصادی و نگرشی باشد که بر ادراک آنان از مزایا، معایب و معنای ازدواج تأثیر گذاشته است (مانوت و گوپال^۸، ۲۰۲۲). با این حال، برخی جوانان همچنان نگرشی مثبت به ازدواج دارند و بررسی علل این نگرش‌ها می‌تواند در سیاست‌گذاری‌های اجتماعی و فرهنگی مؤثر واقع شود.

نگرش نسبت به ازدواج به صورت انتظارات افراد در مورد ازدواج، مفاهیمی که به ازدواج نسبت می‌دهند و تمام روابط خانوادگی که انتظار دارند در آینده داشته باشند بیان می‌شود. این نگرش شامل باورها و انتظارات افراد مربوط به روابط قبل از ازدواج و حین ازدواج می‌شود (ویلوگبای^۹، ۲۰۱۰). نگرش نسبت به ازدواج معمولاً شامل سه مؤلفه است: مؤلفه شناختی (باورها و افکار در مورد ازدواج)، مؤلفه هیجانی (احساسات مثبت یا منفی نسبت به ازدواج)، و مؤلفه رفتاری (تمایل به ورود به ازدواج یا اجتناب از آن) (سلیک^{۱۰} و همکاران، ۲۰۲۳). مطالعات نشان داده‌اند که نگرش فرد نسبت به ازدواج تحت تأثیر ارزش‌های شخصی، فرهنگ غالب، تجربه‌های خانوادگی و مشاهده‌ی الگوهای موفق یا ناموفق زناشویی شکل می‌گیرد (جنینگز^{۱۱} و همکاران، ۲۰۱۳؛ جبرئیلی و همکاران، ۱۳۹۲؛ موحد و عباسی شوازی، ۱۳۸۵). به همین دلیل، نگرش به ازدواج می‌تواند عامل تعیین‌کننده‌ای در کیفیت عشق

1. Cüceloğlu
2. Al-Shaddadi
3. Marphatia
4. Ortiz-Ospina, & Roser
5. Gündoğdu, & Bulut
6. Akhter & Bhat
7. Adcox
8. Munoth, & Goyal
9. Willoughby
10. Celik
11. Jennings

و روابط زناشویی است، که منعکس‌کننده استانداردهای درونی افراد و ادراکات ذهنی از ازدواج و عاشقانه هستند. در بستر ارزش‌های شخصی نسبت به ازدواج و روابط عاشقانه، نگرش به ازدواج و روابط به طور قابل توجهی بر انتخاب افراد در ازدواج و کیفیت روابط زناشویی تأثیر می‌گذارد (لی^۱، ۲۰۲۴). از این منظر، بررسی نگرش مثبت به ازدواج در میان جوانان، به‌ویژه دانشجویان، می‌تواند شناخت عمیق‌تری از نگرش‌های نسل جدید به این نهاد اجتماعی فراهم آورد و به درک بهتر از معنایی که ازدواج برای آن‌ها دارد، منجر شود.

معانی و ارزش‌هایی که افراد به ازدواج نسبت می‌دهند بر نگرش آن‌ها نسبت به ازدواج در جهت مثبت یا منفی تأثیر می‌گذارد (کاراباکک و سیفتسی^۲، ۲۰۱۶). نگرش نسبت به ازدواج و تصمیم‌گیری در مورد آن ضروری است زیرا انتخاب برای درگیر شدن در روابط طولانی مدت مانند ازدواج، پیامدهایی برای شادی، رضایت از زندگی، سلامتی و بهزیستی روانی ایجاد می‌کند (گاواند و گاندربال^۳، ۲۰۲۴). نگرش مثبت احتمال ازدواج افراد را افزایش می‌دهد، در حالی که نگرش منفی ممکن است باعث دوری آن‌ها از ازدواج شود. علاوه بر این، نگرش نسبت به ازدواج نیز در تجربیات افراد در روابط عاشقانه آن‌ها منعکس می‌شود. بیان شده است که افرادی که نگرش مثبت نسبت به ازدواج دارند، رفتارهای مثبت بیشتری در روابط خود از خود نشان می‌دهند و تجربیات مثبت بیشتری دارند (اتچوری و لی^۴، ۲۰۰۵؛ لارسون^۵ و همکاران، ۱۹۹۸). کسانی که نسبت به ازدواج دیدگاه‌های خوش بینانه دارند، بیشتر به روابط خود متعهد می‌شوند و آن‌ها را موفق و رضایت‌بخش می‌دانند (اوگر^۶، ۲۰۱۶؛ هیپن^۷، ۲۰۱۶). بنابراین بررسی عواملی که بر این نوع نگرش تأثیر می‌گذارد، حائز اهمیت است.

مطالعات نشان داده‌اند که چندین عامل می‌تواند بر تصمیم‌گیری ازدواج تأثیر بگذارد. از نظر جنسیت، دانشجویان زن ایرانی، نسبت به مردان، نگرش منفی‌تری داشتند (تجاتیان و همکاران، ۲۰۲۲). همچنین، جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله نسبت به گروه‌های سنی ۲۵ تا ۴۹ سال نگرش مثبت‌تری به ازدواج دارند. علاوه بر این، زنان در سنین پایین‌تر نگرش مثبت‌تری نسبت به ازدواج نشان می‌دهند. (فروتن و صادقی، ۱۴۰۰). فعالیت اقتصادی نیز بر نگرش نسبت به ازدواج تأثیر دارد؛ به‌طوری‌که مردانی که از کیفیت شغلی بالاتری برخوردارند، احتمال بیشتری برای ازدواج دارند (یو و هیون^۸، ۲۰۱۰). علاوه بر این، محیط زندگی افراد، ازجمله تفاوت‌های شهری و روستایی، نیز بر ازدواج تأثیرگذار است. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که شرایط اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی مرتبط با محل سکونت می‌تواند نگرش به ازدواج و میزان تمایل به آن را تحت تأثیر قرار دهد (فروتن و صادقی، ۱۴۰۰). دیدگاه روشن‌تر نسبت به اعتقادات دینی و سطح تحصیلات بالاتر با نگرش به ازدواج مثبت‌تر رابطه دارد (کلاته ساداتی و جیریایی، ۱۴۰۰). با این حال، برخی مطالعات نشان داده‌اند که تحصیلات بر نگرش به ازدواج زنان موثر نیست (یو و هیون، ۲۰۱۰). همچنین، ارزش‌های خانوادگی بر نگرش نسبت به ازدواج تأثیر می‌گذارد (نجارپوریان و همکاران، ۲۰۱۹). از آنجایی که نگرش به ازدواج از گروهی به گروه دیگر و در فرهنگ‌های مختلف، متفاوت است، بررسی کیفی عواملی که بر این نگرش اثرگذار هستند، بسیار مهم است.

با توجه به تغییرات گسترده فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی در دهه‌های اخیر، نگرش جوانان نسبت به ازدواج نیز دستخوش تحولاتی اساسی شده است. در حالی که مطالعات متعددی به بررسی نگرش کلی به ازدواج پرداخته‌اند، بیشتر این پژوهش‌ها از روش‌های کمی استفاده کرده‌اند و کمتر به ابعاد عمیق، معنایی و زیسته نگرش‌های مثبت نسبت به ازدواج پرداخته‌اند. مرور منابع

1. Li
2. Karabacak & Çiftçi
3. Gawande, & Ganderbal
4. Etchevery & Le
5. Larson
6. Uğur
7. Hippen
8. Yoo, & Hyun

موجود نشان می‌دهد که تاکنون پژوهشی با رویکرد کیفی و به‌ویژه با تمرکز پدیدارشناسانه بر نگرش مثبت به ازدواج در دانشجویان دختر انجام نشده است؛ از این رو، خلأ مشخصی در ادبیات پژوهشی در این زمینه وجود دارد. در این راستا، نوآوری پژوهش حاضر در تمرکز بر معنای ذهنی و تجربه زیسته نگرش مثبت به ازدواج از نگاه دختران دانشجو نهفته است؛ رویکردی که می‌تواند به شناخت عمیق‌تری از انتظارات، انگیزه‌ها و برداشت‌های فردی و اجتماعی در این حوزه منجر شود. این مطالعه با فراهم کردن بستری برای گفت‌وگوی عمیق و صادقانه، به دنبال آن است که فراتر از تعمیم‌های آماری، به فهم تفسیری و دقیق‌تری از عوامل مؤثر بر نگرش مثبت به ازدواج دست یابد و از این طریق، خلأ پژوهشی موجود را پوشش دهد. بنابراین، سؤال اصلی این است که نگرش مثبت به ازدواج از منظر پدیدارشناسی در دانشجویان دختر چگونه است؟

روش

این مطالعه با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر نگرش مثبت به ازدواج در دانشجویان دختر انجام شد. پژوهش از نظر هدف، اکتشافی-کاربردی و از نظر روش، کیفی از نوع پدیدارشناسی تفسیری بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان دختر مجرد دانشگاه آزاد واحد یزد در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود. برای انتخاب نمونه، ابتدا مصاحبه‌ی اولیه‌ی با هدف شناسایی دخترانی که نگرش مثبت به ازدواج دارند، انجام شد و در نهایت با در نظر گرفتن معیارهای ورود (مجرد بودن، دختر بودن و رده سنی ۱۸ تا ۲۵ سال، عدم تجربه طلاق و عدم ابتلا به بیماری‌های روان‌شناختی) و معیارهای خروج (شرکت در جلسات روان‌درمانی)، افراد واجد شرایط شناسایی شدند. و بعد از آن جلساتی با هدف بررسی عوامل مؤثر بر نگرش مثبت دختران نسبت به ازدواج با استفاده از مصاحبه‌ی نیمه‌ساختاریافته انجام گرفت و تا رسیدن به اشباع اطلاعاتی ادامه یافت. در نهایت، ۱۴ نفر مورد مصاحبه قرار گرفتند.

برای تحلیل از روش تفسیری^۱ با هفت مرحله کلایزی و دیکمن^۲ استفاده شد. این تحلیل شامل آشنایی دقیق با داده‌ها از طریق چندبار خواندن متن مصاحبه‌ها، کدگذاری باز و استخراج معانی کلیدی، تولید و دسته‌بندی مضامین اولیه در قالب کدگذاری محوری، بازبینی و اصلاح مضامین با توجه به کل داده‌ها، تعریف و نام‌گذاری دقیق مضامین به‌عنوان کدگذاری انتخابی، تدوین گزارش نهایی با ساختاردهی نتایج، و بازنگری نهایی برای اطمینان از جامعیت و صحت تحلیل بود. اعتبار یافته‌ها بر اساس معیارهای گوبا^۳ (قابلیت اعتبار، ثبات، تأییدپذیری و انتقال‌پذیری) ارزیابی شدند.

جدول ۱. معیارها و استراتژی‌های تأمین روایی و پایایی بر اساس مدل گوبا

معیار	زیر معیار	استراتژی تأمین	اقدام صورت گرفته
روایی ورودی‌های پژوهش	روایی داده‌های ورودی	نمونه‌گیری نظری (هدفمند)	انتخاب مصاحبه‌شوندگان توسط ملاک‌های ورود و خروج
روایی تحلیل‌های پژوهش	روایی توصیفی (مکسول ^۴ ، ۱۹۹۲)	بازخورد مشارکت‌کننده	ارائه کدهای توصیفی به مصاحبه‌شوند و دریافت نظرات اصلاحی
روایی تفسیری (مکسول، ۱۹۹۲)	روایی تفسیری (مکسول، ۱۹۹۲)	استفاده از توصیف گره‌ای با حداقل مداخله	بهره‌گیری از عبارات توصیفی مانند نقل قول در تفسیرها
انتقال‌پذیری	انتقال‌پذیری	استفاده از روش نمونه‌گیری بر مبنای اعتبار	انتخاب مصاحبه‌شوندگان از بین افراد معتبر

1. Independent Analysis
2. Collaizi, & Diekelman
3. Goba
4. Maxwell

ارائه یک تصویر مفصل از زمینه ای که پژوهش در آن انجام شده است	وصف تفصیلی همه جزئیات
ممیزی قابلیت اطمینان (توئینینگ)، در اختیار گذاشتن داده ها، روش‌ها و تصمیمات با هدف ۲۰۰۰؛ به نقل از برایانت و چارمز ^۱ ، بازبینی و موشکافی تحقیق توسط دیگر پژوهشگران (۲۰۰۷)	قابلیت اطمینان
ارائه جزئیات، روش‌ها و داده‌های ارائه گزیده مصاحبه‌ها و نیز توضیح روند تحلیل داده‌ها تا دستیابی به نتایج تحقیق	تأییدپذیری پژوهش

به‌منظور رعایت ملاحظات اخلاقی پژوهش کد اخلاق با شناسه اخلاق IR.IAU.YAZD.REC.1403.040 از کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد اخذ شد. قبل از شروع هر مصاحبه، توضیحات لازم درباره ضبط صدا، شرکت در مطالعه، اهداف مطالعه، علت ضبط مصاحبه و اطمینان بخشی در مورد رعایت محرمانه ماندن اطلاعات ارائه شد. به‌موازات فرایند مصاحبه، یافته‌ها تحلیل شدند.

روش گردآوری اطلاعات

مصاحبه نیمه ساختاریافته: برای گردآوری داده‌ها، از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته و عمیق استفاده شد که این امکان را به شرکت‌کنندگان می‌داد تا تجارب و دیدگاه‌های خود را با زبان و ادبیات خاص خود بیان کنند. مصاحبه‌ها با هماهنگی قبلی در محیطی آرام و خصوصی (کلینیک مشاوره و روان‌شناسی مدرسه زندگی) انجام شد و هر جلسه بین ۳۰ تا ۴۵ دقیقه به طول انجامید. پیش از شروع، هدف پژوهش و روند مصاحبه برای شرکت‌کنندگان توضیح داده شد و رضایت‌نامه آگاهانه برای ضبط صدا دریافت گردید. مصاحبه‌ها با یک سؤال کلی درباره نگرش مثبت به ازدواج و عوامل مؤثر بر آن آغاز می‌شد و در ادامه، سؤالات کاوشگرانه‌ای مانند «چه عواملی باعث تمایل شما به ازدواج شده است؟» و «چه ویژگی‌هایی در شریک زندگی آینده‌تان برای شما اهمیت دارد؟» به منظور استخراج جزئیات دقیق‌تر مطرح می‌شد. در انتهای هر مصاحبه، خلاصه‌ای از مطالب مطرح‌شده بازخوانی و برای تأیید یا اصلاح به شرکت‌کننده ارائه می‌شد. فرآیند مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت؛ به‌گونه‌ای که پس از مصاحبه دوازدهم، اطلاعات جدیدی حاصل نشد و دو مصاحبه‌ی نهایی صرفاً برای اطمینان از اشباع کامل انجام گرفت.

یافته‌ها

شرکت‌کنندگان این پژوهش شامل ۱۴ نفر از دختران مجرد دانشجوی دانشگاه آزاد واحد یزد بودند که در رده سنی ۱۸ تا ۲۵ سال قرار داشتند. این افراد با توجه به معیارهای ورود و خروج به مطالعه انتخاب شدند. تنوع در رشته‌های تحصیلی، مقطع تحصیلی، وضعیت اقتصادی خانواده، محل سکونت، تجربه قبلی ارتباط عاطفی و وضعیت شغلی این افراد در جدول ۱ آمده است. این ویژگی‌ها نشان‌دهنده‌ی دامنه گسترده‌ای از تجربیات و دیدگاه‌هاست که به غنای تحلیل‌های پدیدارشناسی کمک کرده است.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت شناختی شرکت‌کنندگان

شماره	سن (سال)	رشته تحصیلی	مقطع تحصیلی	وضعیت اقتصادی خانواده	محل سکونت (شهری/روستایی)	تجربه قبلی ارتباط (بله/خیر)	وضعیت شغلی
۱	۲۱	ریاضی محض	کارشناسی	متوسط	شهری	خیر	دانشجو
۲	۲۳	مهندسی پزشکی	کارشناسی	متوسط	شهری	خیر	دانشجو

1. Bryant, & Charmaz

۳	۱۹	مهندسی مواد	کارشناسی	پایین	شهری	بله	دانشجو
۴	۲۰	مهندسی مواد	کارشناسی	پایین	شهری	بله	دانشجو
۵	۲۰	حقوق	کارشناسی	متوسط	شهری	بله	دانشجو
۶	۱۸	معارف	کارشناسی	پایین	روستایی	خیر	دانشجو
۷	۲۱	مهندسی عمران	کارشناسی	پایین	شهری	بله	دانشجو
۸	۲۵	مشاوره	کارشناسی ارشد	متوسط	شهری	خیر	دانشجو
۹	۱۹	ادبیات فارسی	کارشناسی	متوسط به بالا	روستایی	بله	دانشجو و کارمند
۱۰	۲۰	زبان انگلیسی	کارشناسی	بالا	شهری	خیر	دانشجو
۱۱	۲۱	حسابداری	کارشناسی	متوسط	شهری	خیر	دانشجو
۱۲	۲۵	فیزیک	کارشناسی	متوسط به بالا	شهری	بله	دانشجو و کارمند
۱۳	۲۲	مهندسی شیمی	کارشناسی	متوسط به پایین	روستایی	بله	دانشجو
۱۴	۲۴	حسابداری	کارشناسی	متوسط	شهری	بله	دانشجو و کارمند

در راستای سؤال پژوهش مبنی بر تجارب و دلایل نگرش‌های مثبت به ازدواج، شرکت‌کنندگان با استفاده از روش تحلیل پدیدارشناسی کیفی تفسیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. در مجموع از بررسی کدگذاری‌ها و استخراج مضامین ۵ مضامین اصلی، ۱۴ زیر مضامین و ۱۰۳ واحد معنایی حاصل شد (جدول ۲).

جدول ۲. مضامین محوری و زیر مضمون‌های مربوط به نگرش مثبت به ازدواج در دختران مجرد

مضامین اصلی زیر مضامین	واحد‌های معنایی	تجارب فردی
امید به زندگی از طریق فرزندآوری	اشتیاق به تشکیل خانواده با فرزند نقش فرزندآوری در ایجاد زندگی معنادر نگرش مثبت به آینده از طریق فرزندآوری امید به ایجاد پیوند عاطفی با فرزند تمایل به داشتن فرزند به عنوان نماد عشق و ادامه نسل همسر به عنوان همراه همیشگی کاهش احساس تنهایی در زندگی امید به داشتن همدل برای لحظات سخت	«داشتن فرزند همیشه بخشی از رویاهای من برای زندگی آینده است»؛ «فرزند داشتن برای من نماد عشق و امید به آینده‌ای بهتر است.»
کاهش احساس تنهایی	تمایل به همراهی در شادی‌ها و غم‌ها ایجاد پیوند عاطفی با همسر اشتیاق به داشتن شریکی برای زندگی نیاز به همراهی برای سفرهای زندگی کاهش وابستگی به دیگران از طریق ازدواج امید به همراهی در دوران پیری تمایل به هم‌صحبتی در زندگی مشترک ایجاد حس امنیت در کنار همسر اشتیاق به مشارکت در لحظات مهم زندگی امید به یافتن شریکی همدل نیاز به حمایت عاطفی از سوی همسر آینده تمایل به داشتن حامی روانی در زندگی احساس امنیت از داشتن همسر فهمیده	«احساس می‌کنم با ازدواج می‌توانم کسی را داشته باشم که همیشه کنارم باشد»؛ «ازدواج برای من یعنی دیگر هرگز تنها نخواهم بود.»
نیاز به حمایت عاطفی و روانی	تمایل به ایجاد رابطه پایدار عاطفی نیاز به دریافت همدلی در شرایط سخت نقش همسر در کاهش استرس و اضطراب ایجاد فضای آرامش‌بخش از طریق ازدواج امید به داشتن کسی که درک عمیقی از احساسات داشته باشد تمایل به ایجاد توازن عاطفی در زندگی اشتیاق به داشتن همراه در بحران‌های زندگی	«شریک زندگی ام باید بتواند درک عمیقی از احساساتم داشته باشد»؛ «احساس می‌کنم با ازدواج می‌توانم امنیت روانی بیشتری تجربه کنم.»

«احساس می‌کنم همسر آینده‌ام می‌تواند من را در دستیابی به اهداف تحصیلی‌ام و شغلی‌ام تشویق کند.» «همسر آینده‌ام می‌تواند به من کمک کند تا به تعادل بین تحصیل و کار دست پیدا کنم.» «همیشه تصور می‌کنم که با همکاری همسر، پیشرفت‌های تحصیلی و شغلی بیشتری خواهم داشت.»	اشتیاق به پیشرفت تحصیلی با حمایت همسر آینده نقش همسر آینده در تشویق به تحصیل امید به دستیابی به اهداف شغلی از طریق ازدواج ایجاد تعادل بین کار و زندگی با همسر نقش همسر در تقویت انگیزه شغلی امید به همکاری در مسیر تحصیل و شغل نقش ازدواج در ارتقاء مهارت‌های فردی ایجاد فرصت‌های شغلی جدید با ازدواج تقویت مهارت‌های مدیریتی از طریق تعامل با همسر تمایل به رشد شغلی در کنار همسر ایجاد انگیزه بیشتر برای ادامه تحصیل با حمایت همسر امید به مدیریت بهتر زمان با ازدواج رشد در توانایی حل مسائل عاطفی با همسر یادگیری مهارت‌های مدیریت احساسات از طریق ازدواج تقویت صبر و تحمل در زندگی مشترک افزایش خودآگاهی عاطفی از طریق رابطه با همسر رشد در کنترل استرس و اضطراب یادگیری از چالش‌های زندگی مشترک توسعه مهارت‌های ارتباطی با همسر بهبود تصمیم‌گیری عاطفی از طریق رابطه یادگیری مواجهه با شرایط بحرانی در کنار همسر افزایش خلاقیت در حل مسائل عاطفی امید به یادگیری مهارت‌های عاطفی با همسر تمایل به رشد شخصی از طریق ارتباط با همسر تقویت اعتماد به نفس از طریق موفقیت‌های مشترک افزایش خودباوری با حمایت همسر آینده توانایی در مدیریت زندگی مشترک احساس ارزشمندی در تعامل با همسر رشد مهارت‌های اجتماعی از طریق ازدواج تقویت مهارت‌های جدید با همکاری همسر افزایش اعتماد به نفس در مواجهه با چالش‌های زندگی بهبود روابط اجتماعی از طریق حمایت همسر توانایی بیان بهتر احساسات و نظرات	پیشرفت تحصیلی و شغلی
«زندگی مشترک به من یاد می‌دهد چگونه با استرس‌ها کنار بیایم.» «با ازدواج می‌توانم بهتر با چالش‌های عاطفی زندگی کنار بیایم.» «ازدواج به من کمک می‌کند تا بیشتر از گذشته بتوانم احساساتم را در موقعیت‌های مختلف کنترل کنم.»	رشد فردی از طریق ازدواج تکامل عاطفی و روانی افزایش اعتماد به نفس	رشد فردی از طریق ازدواج تکامل عاطفی و روانی افزایش اعتماد به نفس
«همسر آینده‌ام می‌تواند به من کمک کند تا در تصمیم‌گیری‌های مهم زندگی اعتماد به نفس بیشتری داشته باشم.» «ازدواج به من این فرصت را می‌دهد که توانایی‌های جدیدی را در خودم کشف کنم.» «چون خودم نقش پررنگی توی زندگی مشترک دارم احساس می‌کنم ازدواج به من این امکان را می‌دهد تا خودم را بهتر بشناسم و مهارت‌های جدیدی را یاد بگیرم.»	بهبود موقعیت اجتماعی افزایش احترام از سوی جامعه اعتبار بیشتر در میان دوستان و خانواده بهبود روابط اجتماعی حضور فعال‌تر در جامعه افزایش فرصت‌های شبکه‌سازی پذیرش بیشتر در محافل اجتماعی تأیید اجتماعی از سوی دیگران نقش ازدواج در ایجاد پیوندهای اجتماعی جدید ارتقاء نقش اجتماعی در جامعه اعتبار بیشتر در محیط کار همکاری در امور مالی افزایش امنیت مالی مدیریت بهتر هزینه‌ها پس‌انداز مشترک برای آینده برنامه‌ریزی مالی دقیق‌تر کاهش فشار مالی با همکاری دو نفر دستیابی به درآمد پایدار خرید ملک و اموال مشترک	بهبود جایگاه اجتماعی پیشرفت اجتماعی و مالی از طریق ازدواج افزایش رفاه اقتصادی

«رابطه خوب پدر و مادر همیشه برام الگو بوده و باعث شده که دیدگاه مثبتی به ازدواج داشته باشم»؛ «تشویق خانواده‌ام به ازدواج خیلی توی تصمیم‌گیری‌ام تأثیر گذاشت»	مشاهده روابط موفق والدین به عنوان الگو الگوبرداری از روابط خانوادگی مثبت دریافت حمایت و مشاوره والدین در تصمیم‌گیری برای ازدواج نقش والدین در تشویق به ازدواج تأثیر تربیت خانوادگی بر نگرش به ازدواج تقویت باورهای مثبت نسبت به ازدواج از طریق خانواده تشویق دوستان به ازدواج	تأثیر خانواده‌های موفق
«دیدن ازدواج‌های موفق اطرافیان باعث شد که بیشتر به ازدواج فکر کنم»؛ «تشویق دوستان و نصیحت‌هاشون به ازدواج باعث شد که این تصمیم رو جدی‌تر بگیرم»	تأثیر نصیحت اطرافیان درباره ازدواج الگو گرفتن از زوج‌های موفق افزایش اعتبار اجتماعی با ازدواج تأثیر فرهنگ جامعه و دانشگاه بر نگرش به ازدواج تشویق به ازدواج از طریق خانواده و دوستان نقش جامعه در ایجاد انتظار برای ازدواج	تأثیر خانواده و تشویق جامعه اجتماعی به ازدواج
«رسانه‌ها نقش مهمی در شکل‌گیری نگرش مثبت من به ازدواج داشتن»؛ «فیلم‌ها و کلیپ‌های اینستاگرام باعث شدن به ازدواج و آرامشی که دارد فکر کنم»	تأثیر مثبت تبلیغات فرهنگی بر نگرش به ازدواج تشویق به داشتن زندگی مشترک از طریق فیلم‌ها و برنامه‌ها و فضای مجازی نمایش خانواده‌های موفق به عنوان الگوهای مناسب	تأثیر رسانه‌ها و تبلیغات
«آموخته‌ام که در دین اسلام ازدواج یک فریضه است و این باعث شده که به این موضوع با جدیت بیشتری نگاه کنم»؛ «خواندن آیات قرآن درباره ازدواج به من احساس امنیت و آرامش می‌دهد و تشویق می‌شوم که در این مسیر پیش بروم»؛ «با توجه به توصیه‌های پیامبر اسلام در مورد ازدواج، احساس می‌کنم که این مسیر به رضایت خداوند منجر می‌شود»	ازدواج به عنوان یک فریضه دینی ارزش و جایگاه ازدواج در قرآن تأکید پیامبر اسلام بر ازدواج ثواب و پاداش ازدواج	تأکید بر اهمیت ازدواج
«احساس می‌کنم که ازدواج به من کمک می‌کند تا در مسیر معنوی‌ام بهتر عمل کنم و با همسر در کنار هم به خدا نزدیک‌تر شوم»؛ «مشارکت در عبادات مشترک به ما این امکان را می‌دهد که در زندگی زناشویی‌مان رشد کنیم»	تقویت ارتباط با خداوند مشارکت در عبادات مشترک یادگیری از یکدیگر در مسیر معنوی رشد معنوی از طریق حمایت	رشد معنوی از طریق ازدواج مسائل مذهبی
«در مراسم‌های مذهبی، داستان‌های موفقیت زوج‌های دیگر را می‌شنیدم و این باعث شد احساس کنم که می‌توانم با همسر در زندگی مشترک به خوبی عمل کنم» «خانواده‌های مذهبی که در اطرافم هستند، به من نشان دادند که چگونه می‌توان با محبت و احترام به یکدیگر زندگی کرد و این باعث شد که ازدواج رو پر از آرامش ببینم»	تأثیر جامعه مذهبی بر تصمیم‌گیری الگو گرفتن از خانواده‌های موفق مذهبی	پشتیبانی اجتماعی مذهبی

نخواهند شد و همواره بهترین دوست یکدیگر خواهند ماند. آن‌ها همچنین انتظار دارند که در مراقبت از کودکان و کارهای خانگی برابری وجود داشته باشد و با خانواده‌های خود و همسرشان به خوبی کنار بیایند. آن‌ها می‌گویند که فیلم‌ها، رمان‌های عاشقانه و تجربیات روابط گذشته‌شان در شکل‌گیری این انتظارات تأثیرگذار بوده‌اند. در مقابل، افرادی با انتظارات بدبینانه بیان می‌کنند که وفاداری برای حفظ یک رابطه نخواهند داشت، مشاجرات فراوانی خواهند داشت و نمی‌خواهند فرزندی داشته باشند. آن‌ها همچنین به مشکلات اقتصادی و محدودیت در آزادی‌های شخصی اشاره می‌کنند و تأثیر خانواده‌های خود و تجربیات روابط گذشته را در این انتظارات مهم می‌دانند. در نهایت، افرادی با انتظارات واقع‌گرا تأکید می‌کنند که احساس مسئولیت در ازدواج اهمیت دارد و ارتباط مؤثر در روابط مهم است. آن‌ها انتظار دارند که تقسیم کار به‌طور عادلانه انجام شود و ارتباط نزدیکی با خانواده داشته باشند. تأثیر خانواده‌های اولیه و دوستی‌ها در شکل‌گیری این انتظارات نیز مورد اشاره قرار گرفته است. کشاورز و همکاران (۲۰۱۸) تمایل و نگرش به ازدواج در بین ایرانیان را بر روی ۲۲ نفر از جوانان مجرد ایرانی در تهران بررسی کردند. در مجموع ۴ مقوله اصلی و ۱۲ زیرمجموعه از نتایج پژوهش حاضر از نظر نگرش به ازدواج در بین جوانان ایرانی استخراج شد. دسته بندی اصلی شامل احساس تعالی، کسب آرامش، دستیابی به ثبات و ضرورت ازدواج بود. مفهوم ازدواج از دیدگاه جوانان ایرانی عنصری ضروری است که می‌تواند به ایجاد احساس ثبات، رسیدن به آرامش در زندگی و در نهایت تعالی کمک کند. در مجموع، نگرش به ازدواج در میان جوانان مجرد ایرانی مثبت بود، اما نرخ ازدواج در ایران به طور قطع در حال کاهش بود. شناسایی عوامل مؤثر بر نرخ ازدواج می‌تواند در تحقیقات ملی آینده مورد توجه قرار گیرد. کوسیگیت ازیگیت (۲۰۱۷) آشکارسازی مفاهیمی که دانشجویان به ازدواج نسبت می‌دهند را بررسی کردند. نمونه پژوهش شامل ۱۴ دانشجوی سال آخر (۷ پسر و ۷ دختر) بود که سن آنها بین ۲۲ تا ۳۲ سال قرار داشت. نتایج تجزیه و تحلیل نشان داد که ازدواج عمدتاً احساسات مثبت را در میان شرکت کنندگان برمی‌انگیزد. مرحله قبل از ازدواج شامل خودشناسی، انتخاب شریک زندگی مناسب و تصمیم‌گیری برای ازدواج است و دانشجویان بر روابط اجتماعی، مسائل مالی، ارتباط با خانواده اصلی، ارتباط و نقش در ازدواج در ارتباط با فرآیند ازدواج تأکید داشتند. به گفته دانشجویان سال آخر، ساختارهای تغییرناپذیر اما قطعی ازدواج، تصمیم‌گیری در مورد ازدواج، عناصر کلیدی ازدواج و پویایی ازدواج است.

۱. نیاز به ازدواج و تشکیل خانواده

نیاز به ازدواج و تشکیل خانواده یکی از اساسی‌ترین ابعاد زندگی انسان‌هاست. این نیاز به‌طور عمیق با مفهوم تعلق و امنیت عاطفی در ارتباط است. افراد متأهل رضایت بیشتری از زندگی را در مقایسه با هم‌تایان مجرد خود گزارش می‌دهند، حتی پس از کنترل سطوح شادی قبل از ازدواج. این نشان دهنده تأثیر علی ازدواج بر بهزیستی است که در مراحل مختلف زندگی ادامه دارد (گروور و هالیول^۱، ۲۰۱۹). ازدواج در نگاه آنان نه تنها راهی برای تجربه عشق و همراهی است، بلکه پاسخی به نیازهای عاطفی عمیق، از جمله کاهش تنهایی، تجربه حمایت روانی و امید به فرزندآوری تلقی می‌شود. کاهش احساس تنهایی یکی از مهم‌ترین انگیزه‌ها برای ازدواج است. بسیاری از افراد به‌ویژه جوانان، به دنبال یک همسر هستند که در زندگی روزمره به‌عنوان همدم و همراه در کنار آن‌ها باشد. احساس تنهایی می‌تواند به افسردگی و نارضایتی از زندگی منجر شود (پادمانابهانونی و پرتوریس^۲، ۲۰۲۱) و به همین دلیل، ازدواج به‌عنوان یک راه‌حل برای رفع این احساس در نظر گرفته می‌شود. همچنین، نیاز به حمایت عاطفی و روانی یکی از ابعاد مهم در تصمیم‌گیری برای ازدواج است. افراد به‌دنبال شریک زندگی هستند که بتواند در زمان‌های دشوار و چالش‌های عاطفی به آن‌ها کمک کند. این نوع حمایت می‌تواند شامل همدلی، درک عمیق از احساسات و فراهم آوردن فضای امن برای ابراز احساسات باشد. احساس امنیت و اطمینان از اینکه شریک زندگی به درک عمیق‌تری از چالش‌های فردی و اجتماعی آن‌ها دسترسی دارد، برای ایجاد یک رابطه پایدار بسیار حیاتی است. ازدواج می‌تواند سیستم‌های حمایت عاطفی را در

1. Grover, & Helliwell

2. Padmanabhanunni, & Pretorius

خانواده‌ها تقویت کند. زوج‌هایی که ازدواج کرده‌اند اغلب سطوح بالاتری از صمیمیت عاطفی و حمایت را گزارش می‌کنند که می‌تواند تأثیر مثبتی بر شیوه‌های والدینی آنها داشته باشد. این ارتباط عاطفی نه تنها به نفع زن و شوهر است، بلکه باعث ایجاد فضای پرورشی برای کودکان می‌شود (کهلر و میسارینی^۱، ۲۰۱۶). از طرفی، بسیاری از افراد به این باور رسیده‌اند که داشتن فرزند می‌تواند زندگی آن‌ها را غنی‌تر کند و احساس شادی و رضایت را به ارمغان آورد (گلاس^۲ و همکاران، ۲۰۱۶). این احساس نه تنها به واسطه عشق به فرزند، بلکه به دلیل تأثیر مثبت فرزندان بر کیفیت زندگی و ایجاد حس تعلق و ارتباط عمیق‌تری با همسر و خانواده است. فرزندآوری می‌تواند به ایجاد پیوند عاطفی قوی‌تر میان همسران کمک کند (کوال^۳ و همکاران، ۲۰۲۱). امید به تربیت فرزندان سالم و موفق، به زوجین انگیزه می‌دهد تا در کنار یکدیگر به اهداف مشترک دست یابند. این پیوند نه تنها می‌تواند به تقویت رابطه بین همسران منجر شود، بلکه به ایجاد محیطی سالم و مثبت برای فرزندان نیز کمک می‌کند (کرفت^۴ و همکاران، ۲۰۲۱).

۲. رشد فردی از طریق ازدواج

ازدواج در نگاه بسیاری از دختران، مسیری برای ارتقاء فردی، به‌ویژه در زمینه تحصیلی، شغلی و عاطفی است. آنان بر این باور بودند که همسر آینده می‌تواند نقش مشوق، همدل و همراه در مسیر رشد داشته باشد. یافته‌های این پژوهش با مطالعات لین^۵ و همکاران (۲۰۲۳) همخوان است که نشان داد حمایت شریک زندگی منجر به افزایش تعهد، انگیزه و عملکرد تحصیلی می‌شود. همچنین، یادگیری مهارت‌های عاطفی، کنترل استرس، خودآگاهی و مدیریت هیجان از طریق تعاملات زناشویی، به عنوان بخشی از مسیر رشد فردی تجربه می‌شود. این رشد نه تنها به زندگی مشترک بلکه به تقویت عزت‌نفس و مهارت‌های اجتماعی دختران نیز منجر می‌شود (گودوین^۶ و همکاران، ۲۰۱۲). بنابراین، ازدواج صرفاً یک پیوند عاطفی نیست، بلکه بستری برای رشد در ابعاد روان‌شناختی، تحصیلی و اجتماعی محسوب می‌شود.

۳. پیشرفت اجتماعی و مالی از طریق ازدواج

ازدواج به عنوان یک عامل مؤثر در بهبود جایگاه اجتماعی دختران دانشجو شناخته می‌شود. این دختران معتقدند که با ازدواج، می‌توانند موقعیت اجتماعی خود را ارتقا دهند و از احترام بیشتری در جامعه برخوردار شوند. افزایش اعتبار در میان دوستان و خانواده و بهبود روابط اجتماعی، از جمله مزایای مهمی است که این دختران به آن اشاره می‌کنند. ازدواج به آن‌ها امکان حضور فعال‌تر در جامعه را می‌دهد و به ایجاد پیوندهای جدید اجتماعی کمک می‌کند. همچنین، افزایش فرصت‌های شبکه‌سازی و تقویت روابط حرفه‌ای از دیگر دستاوردهای ازدواج است که می‌تواند به رشد اجتماعی و شغلی آن‌ها منجر شود. به همین ترتیب، دختران احساس می‌کنند که با ازدواج، به تأیید اجتماعی بیشتری دست می‌یابند و این تأثیر مثبت بر زندگی اجتماعی‌شان به آن‌ها اعتماد به نفس می‌دهد. در نهایت، نقش ازدواج در ارتقاء جایگاه اجتماعی به عنوان یک محرک قوی برای نگرش مثبت به این نهاد شناخته می‌شود. ازدواج به عنوان یک راهکار برای افزایش رفاه اقتصادی نیز در نظر گرفته می‌شود. دختران دانشجو بر این باورند که همکاری در امور مالی و مدیریت بهتر هزینه‌ها می‌تواند به تأمین امنیت مالی آن‌ها کمک کند. این دختران معتقدند که با ازدواج می‌توانند به اهداف مالی بلندمدت خود دست یابند و پس‌انداز مشترکی برای آینده داشته باشند. برنامه‌ریزی مالی دقیق‌تر و سرمایه‌گذاری مشترک در زمینه‌های مختلف از دیگر مزایای ازدواج است که به کاهش فشار مالی و دستیابی به درآمد پایدار منجر می‌شود. این نوع همکاری مالی، نه تنها به تأمین نیازهای روزمره کمک می‌کند بلکه به آن‌ها امکان خرید ملک و اموال

1. Kohler, & Mencarini

2. Glass

3. Kowal

4. Craft

5. Lin

6. Goodwin

مشترک را نیز می‌دهد. به عبارت دیگر، دختران با ازدواج به دنبال ایجاد یک پایه مالی مستحکم و مشترک هستند که به رشد و شکوفایی اقتصادی آنها کمک کند. این احساس امنیت اقتصادی و همکاری در زمینه مالی، نگرش مثبت به ازدواج را در آنها تقویت می‌کند.

۴. تأثیر خانواده و جامعه

تجربیات زیسته مشارکت‌کنندگان نشان داد که روابط موفق والدین، تشویق خانواده و فشارهای فرهنگی و اجتماعی، نقش مهمی در شکل‌گیری نگرش مثبت به ازدواج دارد. دخترانی که روابط سالم والدین را تجربه کرده بودند، ازدواج را با آرامش، ثبات و محبت پیوند می‌زدند. همچنین، دوستان و محیط اجتماعی (دانشگاه، فرهنگ عمومی) به عنوان منابع تأثیرگذار بر نگرش افراد به ازدواج نقش ایفا کردند. این یافته‌ها با مطالعه هنرور و محمدپور (۱۴۰۰) هم‌راستا است که خانواده را عاملی بنیادین در تقویت نگرش مثبت به ازدواج می‌داند. همچنین باربر^۱ (۲۰۰۴) تأکید می‌کند که نهادهای اجتماعی و فرهنگی، از طریق الگوها و انتظارات جمعی، نگرش جوانان را هدایت می‌کنند. مشاهده روابط موفق والدین به عنوان یک الگوی مثبت، به آنها کمک می‌کند تا نگرش مثبتی نسبت به ازدواج پیدا کنند (گودوین و همکاران، ۲۰۱۲). این دختران معتقدند که الگوبرداری از روابط خانوادگی سالم و مثبت می‌تواند به تقویت باورهای آنها درباره ارزش‌های ازدواج منجر شود. دریافت حمایت و مشاوره والدین در تصمیم‌گیری برای ازدواج نیز نقش کلیدی دارد؛ چرا که والدین می‌توانند با تشویق و راهنمایی‌های خود، انگیزه بیشتری برای این دختران ایجاد کنند. به طور کلی، خانواده به عنوان یک عامل بنیادین در شکل‌گیری و تقویت نگرش مثبت به ازدواج برای دختران شناخته می‌شود. همچنین، مشاهده ازدواج‌های موفق در محیط اجتماعی به عنوان یک منبع الهام‌بخش، به دختران کمک می‌کند تا به ازدواج فکر کنند و آن را جدی‌تر بگیرند. همچنین، تشویق دوستان و نصیحت‌های آنان درباره ازدواج می‌تواند انگیزه و اعتماد به نفس بیشتری به آنها بدهد. این دختران به طور خاص از الگو گرفتن از زوج‌های موفق در اطرافشان به نفع نگرش خود نسبت به ازدواج استفاده می‌کنند. فرهنگ جامعه و فضای دانشگاه نیز می‌تواند تأثیرگذار باشد و با ایجاد انتظارات اجتماعی مثبت، دختران را به سمت ازدواج تشویق کند. به علاوه، دریافت تأیید اجتماعی از طریق ازدواج، به دختران احساس پذیرش و اعتبار بیشتری می‌دهد. در نتیجه، نقش جامعه در ایجاد یک فضای مثبت برای ازدواج و حمایت از آن، به شدت بر نگرش دختران تأثیر می‌گذارد.

۵. مسائل مذهبی

دختران مشارکت‌کننده در این مطالعه، ازدواج را از منظر دینی، اقدامی باارزش و مقدس می‌دانستند که به رضایت خداوند و آرامش درونی می‌انجامد. آموزه‌های دینی، آیات قرآن و تأکیدات پیامبر اسلام، از جمله عواملی بودند که نگرش آنان را به سمت ازدواج هدایت می‌کرد. همچنین، ازدواج به عنوان ابزاری برای رشد معنوی، مشارکت در عبادات و ارتقاء باورهای دینی تلقی می‌شد. این مقوله با یافته‌های روش‌شناس (۱۴۰۳) در مورد نقش جامعه مذهبی در شکل‌گیری نگرش به ازدواج همسوست. در نتیجه، مذهب نه تنها انگیزه فردی بلکه چارچوبی فرهنگی-اجتماعی برای ارزیابی و ارزش‌گذاری ازدواج فراهم می‌آورد. از سوی دیگر، پشتیبانی اجتماعی از طرف جامعه مذهبی و خانواده‌های موفق نیز نقش مهمی در تصمیم‌گیری آنها دارد، زیرا این حمایت‌ها به آنها احساس اطمینان و آرامش می‌دهد و باعث می‌شود با اعتماد به نفس بیشتری به ازدواج نگاه کنند.

به طور کلی می‌توان گفت، نگرش مثبت دختران مجرد نسبت به ازدواج تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل فردی، خانوادگی و اجتماعی قرار دارد. نیاز به تشکیل خانواده، رشد فردی، انتظارات مثبت از همسر آینده، پیشرفت اجتماعی و مالی و تأثیر خانواده و جامعه از جمله مؤلفه‌هایی هستند که در شکل‌گیری این نگرش نقش اساسی ایفا می‌کنند. یافته‌ها حاکی از آن است که ازدواج، علاوه بر ایجاد پیوند عاطفی، می‌تواند به عنوان عاملی برای رشد شخصی، افزایش اعتمادبه‌نفس، دستیابی به ثبات اقتصادی و اجتماعی و همچنین ایجاد احساس امنیت و تعلق در زندگی افراد عمل کند. همچنین، مشاهده روابط موفق والدین، حمایت خانواده

1. Barber

و الگوهای فرهنگی و اجتماعی، نگرش مثبت به ازدواج را در میان دختران تقویت می‌کند. در این میان، رسانه‌های جمعی و شبکه‌های اجتماعی نیز نقش پررنگی در شکل‌دهی تصورات افراد از ازدواج ایفا کرده و می‌توانند انتظارات و نگرش‌های آنان را تحت تأثیر قرار دهند. علاوه بر این، یافته‌ها نشان دادند که باورهای مذهبی و ارزش‌های فرهنگی می‌توانند نقش مهمی در گرایش افراد به ازدواج داشته باشند، به‌طوری‌که بسیاری از دختران ازدواج را نه تنها به عنوان یک انتخاب شخصی، بلکه به عنوان یک مسئولیت اجتماعی و دینی در نظر می‌گیرند. به طور کلی، این پژوهش نشان می‌دهد که نگرش به ازدواج در میان دختران مجرد عمدتاً مثبت است، اما در عین حال، چالش‌هایی همچون انتظارات ایده‌آل‌گرایانه، دغدغه‌های اقتصادی و تغییرات فرهنگی نیز می‌توانند بر این نگرش تأثیرگذار باشند.

این پژوهش شامل محدودیت‌هایی بود. نتایج به‌دست‌آمده ممکن است تحت تأثیر تجربیات شخصی، فرهنگی یا اجتماعی شرکت‌کنندگان باشد و این سوگیری‌ها بر تحلیل‌هایی تأثیر بگذارد. مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته ممکن است به دلیل احساس فشار یا ترس از قضاوت، نتایج واقعی را منعکس نکند. دوره زمانی محدود مطالعه ممکن است مانع از مشاهده تغییرات و تحولات نگرش‌ها در طول زمان شود. پیشنهاد می‌شود که پژوهشگران از جامعه‌های دیگر، مانند دانشجویان پسر یا افراد غیر دانشجویان یا مناطق دیگر، نیز استفاده کنند تا تنوع بیشتری در یافته‌ها به دست آید. همچنین، استفاده از روش‌های کیفی دیگر مانند گروه‌های کانونی برای جمع‌آوری داده‌های بیشتر و جامع‌تر درباره نگرش‌ها به ازدواج می‌تواند به پژوهشگران این امکان را بدهد که دیدگاه‌های متنوع‌تری از شرکت‌کنندگان را گردآوری کرده و تعاملات گروهی و دینامیک‌های اجتماعی مؤثر بر نگرش‌ها را بهتر درک کنند. انجام تحقیقات برای شناسایی و تحلیل الگوهای موفق ازدواج در میان افرادی که نگرش مثبت به ازدواج دارند، می‌تواند به درک بهتر عوامل مؤثر در ایجاد روابط پایدار و سالم کمک کند و به عنوان یک منبع الهام‌بخش برای جوانان و زوج‌های آینده عمل نماید. انجام پژوهش‌های طولی برای بررسی تغییرات نگرش‌های شرکت‌کنندگان پس از تجربه‌های واقعی ازدواج و تأثیرات آن بر زندگی آن‌ها می‌تواند به درک عمیق‌تری از فرآیندهای تحول نگرشی و تأثیرات واقعی ازدواج بر جنبه‌های مختلف زندگی کمک کند. همچنین، ایجاد فضایی برای جلسات بحث و تبادل نظر میان دانشجویان در مورد نگرش‌ها به ازدواج، به‌ویژه با توجه به تجربیات مثبت و منفی، می‌تواند به افزایش آگاهی کمک کند. طراحی کارگاه‌های آموزشی با محوریت مهارت‌های زندگی و روابط عاطفی برای دانشجویان می‌تواند به تقویت نگرش‌های مثبت به ازدواج کمک کرده و مهارت‌های لازم برای ایجاد و حفظ روابط سالم را در آنان ارتقا دهد.

منابع

- جبرئیلی، هاشم؛ محمدی، علی؛ و حیدری، محمود. (۱۳۹۲). نقش ارزش‌های فرهنگی ازدواج و تفاوت‌های جنسی در انتخاب همسر. *روان‌شناسی تحولی (روان‌شناسان ایرانی)*، ۹(۳۶)، ۳۷۷-۳۸۸. <https://sid.ir/paper/101317/fa>
- روشندل، مهدی. (۱۴۰۳). *عوامل مؤثر بر گرایش جوانان مذهبی به ازدواج*. بیستمین همایش ملی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی در ایران، تهران. <https://civilica.com/doc/2238862>
- سیاح، سرورالسادات؛ کوچک‌انتظار، رؤیا؛ و حسنی، فریبا. (۱۳۹۶). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس نگرش به ازدواج. *رویش روان‌شناسی*، ۶(۴)، ۹۳-۱۰۸. <http://frooyesh.ir/article-1-369-fa.html>
- فروتن، یعقوب؛ و صادقی، خدیجه. (۱۴۰۰). تفاوت نسلی مرتبط با نگرش‌های جمعیت‌شناختی در ایران. *نشریه جامعه‌شناسی کاربردی*، ۱۱(۸)، ۹۶-۶۹. <https://doi.org/20.1001.1.20085745.1400.32.4.4.6>
- کلاته‌ساداتی، احمد؛ و جبرایی، راضیه. (۱۴۰۰). بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر نگرش به ازدواج: دانشجویان دختر خوابگاه دانشگاه یزد. *فصلنامه مددکاری اجتماعی*، ۱۰(۴)، ۵۶-۴۸. <https://doi.org/20.1001.1.1735451.1401.10.4.5.5>

- گال، مردیت، بورگ، والترو گال، جویس (۲۰۱۵). *روش‌های تحقیق کمی و کیفی در روان‌شناسی* (ترجمه نصر و همکاران، ۱۳۹۸). تهران: انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
- گنجیان، آمنه؛ مردانی، زهرا؛ ذاکری نصرآبادی، زهرا. (۱۴۰۳). مدل ساختاری صمیمیت زناشویی بر اساس تحمل پریشانی و تمایزیافتگی: نقش میانجی کیفیت رابطه با خانواده همسر در زنان متأهل مراجعه کننده به مراکز مشاوره. فصلنامه پژوهش‌های روان‌شناسی/اجتماعی، ۵۸ (۱۵)، ۱۲۴-۱۰۱
- مرکز آمار ایران (۱۴۰۰). *نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن*. www.amar.org.ir
- موحد، مجید؛ و عباسی شوازی، محمد تقی. (۱۳۸۵). بررسی رابطه جامعه‌پذیری و نگرش دختران به ارزش‌های سنتی و مدرن در زمینه روابط بین‌فردی دو جنس پیش از ازدواج. *مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان*، ۴ (۱)، ۶۷-۹۹. <https://doi.org/10.22051/jwsps.2006.1258>
- نیلفروشان، پریسا؛ نویدیان، علی؛ و عابدی، احمد. (۱۳۹۲). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس نگرش به ازدواج. *روان‌پرستاری*، ۱۱ (۱)، ۳۵-۴۷. <http://ijpn.ir/article-1-59-fa.html>
- هنرور، حسین؛ و محمدپور، ابراهیم. (۱۴۰۰). مطالعه نگرش جوانان به ازدواج و ارتباط آن با ترجیحات ارزشی، دینداری و شیوه‌های فرزندپروری (مورد مطالعه: جوانان استان آذربایجان غربی). *مجله علوم اجتماعی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد*، ۱۷، ۳۸۴-۳۵۷. <https://doi.org/20.1001.1.20081383.1399.17.1.12.9>
- Adcox, S. (2021). What Research Says about the Generation Gap: Generational Differences and Their Causes. *Verywell Family*, 29, 1-12. <https://doi.org/10.22342/jme.12.1.12955.17-48>
- Akhter, R., & Bhat, M. R. (2018). Late marriage consequences and concerns among women of Kashmir Valley. *International Journal on Arts, Management and Humanities*, 7, 1-9. <https://doi.org/10.4236/psych.2015.611137>
- Al-Shaddadi, S. A., Al-Qurashi, A. A. R., Al-Ghamdi, A. S., Al-Harithi, T. J., Al-Otaibi, J. K., Al-Zahrani, R. M., ... & Al-Sufyani, D. A. M. (2023). Youth's Attitudes Towards Marriage And Its Relationship To Mental Health (A Study On A Sample Of Those About To Get Married In Taif). *Journal of Namibian Studies: History Politics Culture*, 38, 2186-2210. <https://doi.org/10.61838/kman.ijes.8.1.11>
- An, D., Lee, S. L., & Woo, H. (2022). Marriage intention among Korean young adults: trends and influencing factors. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(14), 8557. <https://doi.org/10.3390/ijerph19148557>
- Baek, S. U., Yoon, J. H., & Won, J. U. (2022). Associations between wives' and husbands' attitudes towards women's economic participation and depressive symptoms, poor subjective health, and unemployment status in married women: A Korean longitudinal study (2014–2020). *SSM-Population Health*, 20, 101275. <https://doi.org/10.1016/j.ssmph.2022.101275>
- Barber, J. S. (2004). Community social context and individualistic attitudes toward marriage. *Social Psychology Quarterly*, 67(3), 236-256. <https://doi.org/10.1177/019027250406700302>
- Braaten, E. B., & Rosén, L. A. (1998). Development and validation of the marital attitude scale. *Journal of Divorce & Remarriage*, 29, 83–91. https://doi.org/10.1300/J087v29n03_05
- Bryant, A., & Charmaz, K. (2007). *The Sage Handbook of Grounded Theory*. California, Sage Publications.
- Burns, N. and Grove, S.K. (2005). *The Practice of Nursing Research: Conduct, Critique &Utilization*. 3rd Edition, W.B. Saunder, London.
- Cahaya, B. F., Suparman, M. Y., & Chandika, J. (2020, December). Differences Between Attitudes Towards Marriage Among Young Adults With Divorced and Non-Divorced Parents. In *The 2nd Tarumanagara International Conference on the Applications of Social Sciences and Humanities (TICASH 2020)* (pp. 632-635). Atlantis Press.
- Çelik, E., Dombak, K., Kaya, M., Sahranç, Ü., Makas, S., Koçak, L., ... & Bekir, S. (2023). Examining the attitudes of sexually abused and non-abused individuals towards marriage in terms of ambivalent sexism. *Plos one*, 18(7), e0288110. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0288110>

- Craft, A. L., Perry-Jenkins, M., & Newkirk, K. (2021). The implications of early marital conflict for Children's development. *Journal of child and family studies*, 30, 292-310. <https://doi.org/10.1007/s10826-020-01871-6>
- Etcheverry, P. E., & Le, B. (2005). Thinking about commitment: Accessibility of commitment and prediction of relationship persistence, accommodation, and willingness to sacrifice. *Personal Relationships*, 12, 103-123. <https://doi.org/10.1111/j.1350-4126.2005.00104.x>
- Fischer, H. E., Boone, W. J., & Neumann, K. (2023). Quantitative research designs and approaches. In *Handbook of research on science education* (pp. 28-59). Routledge.
- Foroutan, Y., & Sadegh, K. (2021). Generational differences related to demographic attitudes in Iran. *Journal of Applied Sociology*, 32(4), 69-96. <https://doi.org/10.22108/jas.2021.121935.1880> [Persian]
- Gall, M., Borg, W., & Gall, J. (2015). *Quantitative and qualitative research methods in psychology* (Nassr et al., Trans., 2019). Tehran: Shahid Beheshti University Press. (Original work published 2015) [Persian]
- Gawande, S., & Ganderbal, T. C. (2024). A study of perspectives on marriage among college students with of gender, family and their category. *Education and Society*, 48(1), 60-67. <https://www.researchgate.net/publication/379564610>
- Glass, J., Simon, R. W., & Andersson, M. A. (2016). Parenthood and happiness: Effects of work-family reconciliation policies in 22 OECD countries. *American journal of sociology*, 122(3), 886-929. <https://doi.org/10.1086/688892>
- Goodwin, R., Marshall, T., Fülöp, M., Adonu, J., Spiewak, S., Neto, F., & Hernandez Plaza, S. (2012). Mate value and self-esteem: Evidence from eight cultural groups. *PloS one*, 7(4), e36106. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0036106>
- Grover, S., & Helliwell, J. F. (2019). How's life at home? New evidence on marriage and the set point for happiness. *Journal of Happiness Studies*, 20(2), 373-390. <https://doi.org/10.1007/s10902-017-9941-3>
- Gündoğdu, A. and Bulut, S. (2022) The Positive and Negative Effects of Late Marriage. *Open Journal of Depression*, 11, 63-71. <https://doi.org/10.4236/ojd.2022.114005>
- Hippen, K. A. (2016). *Attitudes toward marriage and long-term relationships across emerging adulthood*. Master of Arts (MA) thesis, Georgia State University. <https://doi.org/10.57709/8461266>
- Honarvar, H., & Mohammadpour, E. (2021). A study of youth attitudes toward marriage and their relationship with value preferences, religiosity, and parenting styles (Case study: Youth in West Azerbaijan Province). *Journal of Social Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad*, 17, 357-384. <https://doi.org/20.1001.1.20081383.1399.17.1.12.9> [Persian]
- Hosseini, M., Saikia, U., & Dasvarma, G. (2021). The gap between desired and expected fertility among women in Iran: A case study of Tehran city. *PLoS One*, 16(9), e0257128. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0257128>
- Jebraeili, H., Zadeh Mohammadi, A., & Heidari, M. (2013). The role of cultural values of marriage and sex differences in mate selection. *Developmental Psychology (Journal of Iranian Psychologists)*, 9(36), 377-388. <https://sid.ir/paper/101317/fa> [Persian]
- Jennings, E. A., Axinn, W. G., & Ghimire, D. J. (2012). The effect of parents' attitudes on sons' marriage timing. *American sociological review*, 77(6), 923-945. <https://doi.org/10.1177/0003122412464041>
- Kalate Sadati, A., & Jiriaei, R. (2022). A study of social factors affecting the attitude towards marriage: Study among female dormitory students in Yazd University. *Social Work*, 10(4), 48-56. <http://socialworkmag.ir/article-1-661-fa.html> [Persian]
- Karabacak, A., & Çiftçi, M., (2016). Üniversite öğrencilerinin evliliğe ilişkin tutumları ile romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Psikoloji Çalışmaları*, 36(2), 25-43. <https://dergipark.org.tr/en/pub/iupcd/issue/28559/304734>
- Koçyigit Özyigit, M. (2017). The Meaning of Marriage According to University Students: A Phenomenological Study. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 17(2), 679-711. <https://doi.org/10.12738/estp.2017.2.0061>
- Kohler, H. P., & Mencarini, L. (2016). The parenthood happiness puzzle: An introduction to special issue. *European Journal of Population*, 32, 327-338. <https://doi.org/10.1007/s10680-016-9392-2>

- Kowal, M., Groyecka-Bernard, A., Kochan-Wójcik, M., & Sorokowski, P. (2021). When and how does the number of children affect marital satisfaction? An international survey. *PloS one*, 16(4), e0249516. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0249516>
- Li, F. (2024). The Influence of Childhood Family Experiences on Women's Attitudes towards Marriage and Relationships. *Journal of Humanities and Social Sciences Studies*, 6(5), 07-12. <https://doi.org/10.32996/jhsss.2024.6.5.2>
- Lin, X., Hu, Y., Chen, C., & Zhu, Y. (2023). The influence of social support on higher vocational students' learning motivation: The mediating role of belief in a just world and the moderating role of gender. *Psychology Research and Behavior Management*, 1471-1483. <https://doi.org/10.2147/PRBM.S402643>
- Marphatia, A. A., Saville, N. M., Amable, G. S., Manandhar, D. S., Cortina-Borja, M., Wells, J. C., & Reid, A. M. (2020). How much education is needed to delay women's age at marriage and first pregnancy?. *Frontiers in Public Health*, 7, 396. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2019.00396>
- Maxwell, J. (1992). Understanding and validity in qualitative research. *Harvard educational review*, 62(3), 279-301. <https://doi.org/10.17763/haer.62.3.8323320856251826>
- Movahed, M., & Abbasi-Shavazi, M. T. (2006). The relationship between socialization and girls' attitudes toward traditional and modern values in interpersonal relationships before marriage. *Social Psychological Studies of Women*, (10), 67–100. <https://doi.org/10.22051/jwsps.2006.1258> [Persian]
- Munoth, A. & Goyal, A. (2022). Gender role a and attitudes towards marriage in young adults. *International Journal of Research and Analytical Reviews*, 9(2), 353-368. <https://www.ijrar.org/papers/IJRAR22B2493.pdf>
- Najarpourian, S., Samavi, S. A., Shaafizadeh, H. (2019). Prediction of Marriage Expectation Models from Differentiation with the Mediator Variable of Marriage Attitudes in the Single Girls of Hormozgan University. *International Journal of Psychology*, 13 (2), 43-66. <http://ijpb.ir/article-1-270-en.html>
- Nejatian, M., Alami, A., Tehrani, H., Jahantigh, H., & Jafari, A. (2022). Attitude, Intent and Different Aspects of Marriage in University Students: A Path Analysis. *Journal of Divorce & Remarriage*, 63(3), 184-199. <https://doi.org/10.1080/10502556.2021.1993024>
- Nilforoshan, P., Navidian, A., & Abedi, A. (2013). Studying the psychometric properties of Marital Attitude Scale. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, 1(1), 35–47. <http://ijpn.ir/article-1-59-fa.html> [Persian]
- Ortiz-Ospina, E., & Roser, M. (2020). Marriages and divorces. *Our World in Data*. <https://ourworldindata.org/marriages-and-divorces?ref=refind>
- Padmanabhanunni, A., & Pretorius, T. (2021). The loneliness–life satisfaction relationship: The parallel and serial mediating role of hopelessness, depression and ego-resilience among young adults in south africa during covid-19. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(7), 3613. <https://doi.org/10.3390/ijerph18073613>
- Park, S. S., & Rosén, L. A. (2013). The Marital Scales: Measurement of intent, attitudes, and aspects regarding marital relationships. *Journal of Divorce & Remarriage*, 54(4), 295- 312. <https://doi.org/10.1080/10502556.2013.780491>
- Roshandel, M. (2024). Factors influencing the tendency of religious youth toward marriage. In *20th National Conference on Management and Humanities Research in Iran*, Tehran. <https://civilica.com/doc/2238862> [Persian]
- Sayah, S. O., Kocha, S., Entezar, R., & Hasani, F. (2018). Evaluate psychometric properties of Marital Attitude Scale. *Rooyesh*, 6(4), 93–108. <http://frooyesh.ir/article-1-369-fa.html> [Persian]
- Soysal, F. S. Ö., Baş, A. U., Aysan, F., & Ana, P. D. R. (2020). A qualitative study for university students' marriage expectation. *Journal of the Faculty of Education*, 21(1), 241-253. <https://doi.org/10.17679/inuefd.491512>
- Statistical Center of Iran. (2021). *Results of the national population and housing census*. <https://www.amar.org.ir> [Persian]
- Tabkhi, F., Manshadi, M. D., & Rezapour-Mirsaleh, Y. (2025). Phenomenological investigation of negative attitudes towards marriage in female students. *BMC psychology*, 13(1), 654-667. <https://doi.org/10.1186/s40359-025-02520-7>

- Uğur, E. (2016). Marital attitudes as a mediator on the relationship between respect toward partner and subjective happiness. *Journal of Family Counseling and Education*, 1(1), 25-30. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/264628>
- Willoughby, B. J. (2010). Marital attitude trajectories across adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 39(11), 1305–1317. <https://doi.org/10.1007/s10964-009-9477-x>
- Yoo, H. J., & Hyun, S. M. (2010). The effects of economic resources on marriage-delaying. *Korea journal of population studies*, 33(1), 75-101. <https://doi.org/10.7856/kjcls.2017.28.2.241>
- Zhong, Y. (2022). A Review of Studies on College Students' Views on Marriage and Reproduction in China and Japan (2017-2022). In *SHS Web of Conferences* (Vol. 148, p. 02018). EDP Sciences. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202214802018>
- Zilincikova, B. Z. (2014). *Transitions to cohabitation and marriage with focus on family values*. Master's Thesis, Masaryk University Brno Faculty of Social Studies. Department of Sociology.

